

Инсон ва қонун

2021 йил 3 август
сешанба
№ 31 (1287)

hudud24
Endi 24 soat o'z bilan!

www.hudud24.uz
insonvaqonun@adiya.uz
fb.com/hudud24official/
t.me/hudud24official/

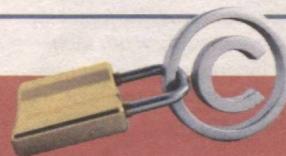
Энг сўнгги хабарлар
Хўқўқий маълумотлар
Тахлилий мақолалар
Мурожаатга жавоблар

www.hudud24.uz

МУҚАДДАС ҚОН
ХУРМАТИ... 2-БЕТ

ИМКОН ЙЎҚМИ
ЎКИ ХОҲИШ? 4-БЕТ

МУАЛЛИФЛИК ҲУҚУҚИНИ БУЗГАН
ШАХС ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИЛДИ 7-БЕТ

“ҲАР БИР ОИЛА — ТАДБИРКОР”

“Ишонч телефони”дан
Тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиш
учун кредит ажратиш
масаласидаги мурожаатларга жавоб

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Марказий банки бошқарувининг “Ҳар бир оила — тадбиркор” дастури доирасида кредитлар ажратиш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида”ги қарори 2018 йил 9 июнда қабул қилинган.

Дастур доирасида кредитлар қарз олувчиларга тадбиркорликни йўлга қўйиш ёки ривожлантириш мақсадлари учун ажратилади.

Кредитлар тижорат банклари орқали Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қайта молиялаштириш ставкасида, 2021 йил 1 январдан эса тижорат банклари томонидан бозор тамойиллари асосида мустақил равишда ўрнатиладиган ставкаларда ажратилади.

5-БЕТ

Бунда:

- иштирокчиларга, шу жумладан чет эл фуқароларига аукционда қатнашиш учун электрон рақамли имзо калити сертификат масофадан туриб, Давлат активларини бошқариш агентлигининг “Электрон онлайн-аукционларни ташкил этиш маркази” давлат унитар корхонаси томонидан бепул тақдим қилинади;
- объектларни аукционга чиқариш учун тўланадиган йиғим бекор қилинади;
- аукцион ўтказиш тўғрисидаги хабар у ўтказиладиган кундан 30 кун олдин эълон қилинади;
- хабар эълон қилинган пайтдан бошлаб аукцион жараёни якунига қадар иштирокчиларга объектни сотиб олиш бўйича аукцион кадамига боғланмаган ўз нарх тақлифини киритиш ҳуқуқи берилади;
- сотилган объектнинг қиймати базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 минг бараваригача бўл-

1 сентябрдан...

Қонунчиликдаги янгиликлар

“Электрон онлайн-аукционни ўтказиш тартибини соддалаштириш, унинг шаффофлигини ошириш ҳамда иштирокчилар ҳуқуқларининг ишончли ҳимоясини кафолатлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2021 йил 24 июлдаги Президент Қарорига кўра, 2021 йил 1 сентябрдан “E-auction” электрон савдо платформасидаги электрон онлайн-аукционлар тартиб-таомилларининг ягона тартиби жорий этилади.

ганда, тўловларни 10 иш куни, 5 минг бараварига тенг ёки ундан ортик бўлганда тўловларни 15 иш куни мобайнида тўлаш имконияти яратилади, қонунчилик ҳужжатларида белгиланган ҳоллар бундан мустасно;

• аукцион ғолиби тўловларни тўлашдан бош тортган тақдирда, ғолиб ҳамда унинг тўғридан-тўғри таъсисчилари аукционлардан четлатилади (тўловларни тўламаслик ҳолати биринчи марта содир этилганда бир йил муддатга, иккинчи марта такрорланса, муддатсиз даврга).

• аукционга чиқарилган объектларни сотишга ва олди-сотди шартномасини расмийлаштиришга фақат аукционда камда иккита иштирокчи қатнашганда руҳсат берилади.

Мазкур тартиб электрон савдо платформаси орқали сотилиши ёки ижарага берилиши белгиланган бarcha турдаги активларга нисбатан таъбиқ этилади.

Қарорга кўра, қуйидагилар электрон савдо платформасидаги электрон онлайн-аукцион йўли билан амалга оширилади:

- устав фондида давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортик бўлган

юридик шахслар, шунингдек, устав фондининг 50 фоизи ва ундан ортиги 50 фоиз ва ундан ортик миқдорда давлат улушига эга юридик шахсга тегишли бўлган юридик шахсларнинг улушлари, кўчмас мулклар, автомобилотransпорт воситалари ҳамда бошқа асосий воситаларини реализация қилиш;

• давлат иштирокидаги корхоналар кўчмас мулклар, автомобилотransпорт воситалари ҳамда бошқа асосий воситаларини ижарага бериш.

2022 йил 1 январдан автомобилотransпортларни “E-auction”даги электрон онлайн-аукцион йўли билан ижарага беришда шартномаларни нотариал тасдиқлаш талаби бекор қилинади.

Бунда, электрон онлайн-аукцион натижасига кўра расмийлаштирил-

ган баённома ижара шартномаси кучига эга бўлади.

Қарорга мувофиқ, ер участкаларини аукционга инвестиция қилиш шартли билан чиқариш тартиби бекор қилинади.

Ер участкаси бўйича тегишли маълумотлар, шу жумладан, фотосуратлар, унинг геолокация ва координаталари тўлиқ кўрсатилмаган ҳолда аукционга чиқариш учун буюртма тақдим этилганда, у камчиликларни бартараф этиш учун қайтарилди.

2021 йил 1 августгача электрон савдо платформасида аукционда иштирок этувчилар сони, шунингдек, аукцион жараёнини онлайн режимида кузатиб бориш жорий этилади.

Мадина ФАЙЗНЕВА,
“Адолат” миллий ҳуқуқий
ахборот маркази масъул ходими

ҚОН ҳаёт учун, ор-номус ва шон учун ҳар доим муқаддас саналган. Қонга йўғрилган не-не шафлар, не-не армонлар, не-не ҳалокатлар, не-не хиёнатлар бор дунёи дунда! Энг қутлуғ қон эса Ватан учун тўкилган қон, ҳаёт учун, инсон учун берилган қондир... Бугунги қаҳрамонларимиз оддий, аммо Ватанинг номига, ишончига муносиб, қутлуғ ва муқаддас қоннинг ҳурмати билан қонини инсонлар.

I. ВАТАН УЧУН ТЎКИЛГАН...

МУСТАҚИЛЛИК ҳақида гап кетганда, юртимиз озодлиги қон тўкилмасдан, тинч ва осойишта йўл билан қўлга киритилди, деган фикрларни кўп тилга оламиз. Аммо бу Озодлик ва Мустақиллик учун не-не буюк зотларнинг, не-не улуг эрқарварларнинг қанча-қанча беғуноҳ қонлари тўкилганини эсласак, Мустақиллик ўз-ўзидан, осонликча қўлга киритилмаганлигини ҳис этамиз. Юрагимизни Ватан озодлиги, миллат ҳурлиги учун жон берган маърифатпарвар, эрқарвар аждодларимиз армони эгалаб олади. Озодлиқнинг ўлмас гоёлари учун жон фидо қилган Абдулла Қодирий, Абдулхамид Чўлпон, Абдурауф Фитратларнинг буюк сиймолари олдида ўзимизни қарздор сезамиз. Уларнинг жасорати, матонати олдида бош эгамиз.

Миллат гурури, миллат ифтихори деганда, энг ав-

вало, ана шу буюк зотлар кўз олдимизда гавдаланади. Яқинда ана шундай миллий гурурни юраклардан-юракларга кўчираётган расомнинг суратларини кўриб, хайратдан ҳаяжонга тушдим. Пойтахтимизнинг Муқимий ва Чилонзор кўчалари кесишган чорраҳасида турар-жой биноси девор фонида озодлик ва мустақиллик учун жон берган — Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат каби буюк ёзувчиларимизнинг чизилган суратлари ёнидан бефарқ ўта олмайсиз. Яшил ва қизил ҳамда оқ-қора ранглар уйғунлигидаги суратлар ҳар қандай кишининг диққатини ўзига тортадиган даражада бетакрор ишланган. Қизил — қон ранги, яшил — мангу тириклик, ҳаёт ранги, оқ — ёруғ юз, покиза виждон ранги, қора — армонлар, исёнлар, ноҳақликлар, қурбонлар фарёди рангини хайрат ва кўздаги ёшлар билан идрок этиш қанчалар огир бўлмасин, шунчалар ифтихорли...

Юракларни тўлқинлантирадиган бу мўъжизанинг ижодкори расом эмас, қурилиш соҳасида геодезист бўлиб ишлаётган

33 ёшли Абдурахмон исмли йигит эканлиги бизни янаям хайратлантирди. Шон-шухрат орттиришни яхши кўрмайдиган қўли гул йигит оммага ўзини таништиришни хуш кўрмайди. У ўзини реклама қилишдан жуда йироқ. Аммо қалбига илҳом ва завқ берган ҳар қандай манзарани, ҳар қандай ҳолатни бошқаларга юктиришдан, одамларнинг қалб-бини гўзалликка ошно этишдан завқ олади.

— Муסיқадан, мухитдан, шароитдан, китобдан, тарихдан, қанақадир икки қатор сўз кўриб қолсам ҳам, шу менга илҳом бериши мумкин, — дейди Абдурахмон ижтимоий тармоқлардаги суҳбатда. — Яқинда Фейсбук саҳифаларида Абдулла Қодирийнинг "Аҳволимиз" деб номланган шеърини ўқиб, жуда таъсирландим ва адибнинг суратини чизишга қарор қилдим.

Одамлар мени тўлқинлантирган нарсаларни илғашини, ҳис этишини, қалбиде ватанпарварлик туйғуларини уйғонишини жуда-жуда истайман. Кўча санъати ҳисобланган бу эркин санъат замондошларимиз қалбини, дунёқарашини яхши томонга ўзгартиришга ёрдам берсин, дейман. Асосий мақсадим шу!

Абдулла Қодирий сурати ёнига ўзи таъсирланган ўша шеър матинини ҳам тўлиқ кўчириб қўйган ижодкор йигитнинг қалбидан ўша лаҳзаларда нималар ўтганини билмаймиз, аммо юз йил аввал ёзилган кўйидаги сатрлар ҳозирги давр учун ҳам долзарблигига ва ўз қимматини

йўқотмаганлигига тан бермасдан иложимиз йўқ!

"Кўр бизнинг аҳволимиз, гафлатда қандай ётамыз, Жойи келган чоғида виждонни пулга сотамиз. Ўғлимизга на адаб, на фан, на яхши сўйламак, На Худони буйруги бўлган удум ўротамыз. ...Келингуз ёшлар, зиёлилар бу кун гайрат қилинг, Ухлаганларни агар қодир эсак уйғотамиз."

Бугун ажойиб истеъдод соҳиби Абдурахмон чизган Чилонзордаги буюк маърифатпарварлар сурати ҳақидагина фикр юритдик холос. Унинг тунда деворлар фониде чизган барча суратлари гўзал Тошкент тонглари янги орзулар билан уйғотишига, замондошларимиз қалбини нафосат ва эзгулик туйғулари билан тўлдиришига ишончимиз комил! Маънавият ва маърифатга, маданиятга мутасаддилар уни қўллаб-қувватласа, ватанпарвар кўнгилларнинг ундан баҳра олиши шубҳасиз!

II. ҲАЁТ-МАМОТ УЧУН...

Муқаддас байрам арафаси эди. Навоий вилоят қон қуйиш станциясига ишим тушиб қолди. Эрта тонгдан одам кўп. Бу ерга ё қон сўраб келишди ёки қон топшириш учун (донорлар) келади. Чеккадаги ўриндикда дунёнинг огир юклари елкасини босиб тургандек ғамгин қиёфада ўтирган аёлнинг ёнида гулдек нозик, маънос қарашлари юракни эзиб юборадиган уч ёшлар чамасидаги қизалоққа кўзим тушди. Бу қизчага қон кераклигини эшитиб, ҳар қандай одамнинг ҳаловати йўқолиши, хушёр тортиши аник...

Аммо ҳаётда ҳамма ҳам бирдек хайр-саховатли бўлавермас экан. Қон топшириш учун келган басавлат одамнинг нажот кутиб турган она-болага қараб: "Қанча тўлайсиз, пулини тўласангиз,

мен қон беришим мумкин" ... деб савдолашганидан атрофдагилар сергак тортди, хаёлимда бутун борлиқ алвон рангли қонга бўялгандек бўлди... У одамни муҳокама қилишга ҳаққим йўқлигини биламан... Аммо...

Аммо, шундай кунда ҳаётнинг қадрини пул билан ўлчаётган жуда басавлат, аммо ёрдамга муҳтож одамга қўлини чўзолмайдиган, савобни билмайдиган кимса кўз олдимда бир кичик заррага айлангандек бўлди, жуда ожиз кўринди... Афсус!

Шукурки, ҳаётнинг ёрқин саҳифалари ҳам бор. Гоҳида қутилмаган манзараларга дуч келамиз. Турли тақдирлар, ажойиб инсонлар билан тўқнашамиз. Худди шу кун яхши инсонлардан бири билан тўқнашдик. Нотаниш йигит худди ўша соатларда вилоят қон қуйиш станциясига қон топшириш учун келганлардан бири экан.

— Чақирган экансизлар, — шунга қон зарур бўлса керак, деб ишдан рухсат сўраб келдим, — деди йигит қон оладиган ҳамширага юзланиб. Йигитдан зудлик билан навбатсиз қон олишди. Кутиш залида ўтирган қонга муҳтож беморларнинг яқинлари юзига қон югургандек, хотиржамлик кайфияти пайдо бўлгандек бўлди...

Ҳайрият, бояги нохуш манзара ўрнини кўнгилни эритадиган илиқлик, меҳрибонлик эгаллади. Бу йигитнинг қон гуруҳи кам учрайдиган, 4-гуруҳ манфий эканлигини, "Қизилқумцемент" акциядорлик жамиятида чилангар бўлиб ишлашини, у истиқлол тенгдоши эканлигини кейин билиб олдим. Одамларга ёрдами тегиши учун ўз ихтиёри билан қон топширишни одатга айлантирган бу диёнатли йигит қарманлиқ Шаҳзод Нуриллаев. У катта саннат қорхонасида саккиз йилдан буён меҳнат қилади.

Қанча-қанча беморларнинг томирига жон бўлган замондошимиз мустақиллик қаҳрамони дейишга арзийди. Чунки инсон

ҳаётининг гарови бўлиш ҳамма нарсадан устун.

— Баҳор кунларининг биринда, — дейди у кетма-кет берган саволларимизга жавоб бериши кераклиги учун миннатдан йироқ талаффуз ва юз истиҳола билан, — Навоий шаҳридаги шошилинч тиббий ёрдам марказидан кўнгирок қилиб, автоҳалокатга учраган болага манфий гуруҳдаги қон кераклигини, иложи бўлса, зудлик билан боришим зарурлигини айтишганда, кимнингдир ҳаёти менга ҳам боғлиқлигини ҳис этиб, юрагим ўз хонасига сиймай қолганди... Тез этиб бордим, болага ўз вақтида қуйилган қон туйғайли у ҳаётга қайтди. Мен эса Яратганга шукур қилиб, ўзимдан миннатдор бўлиб ишга келдим.

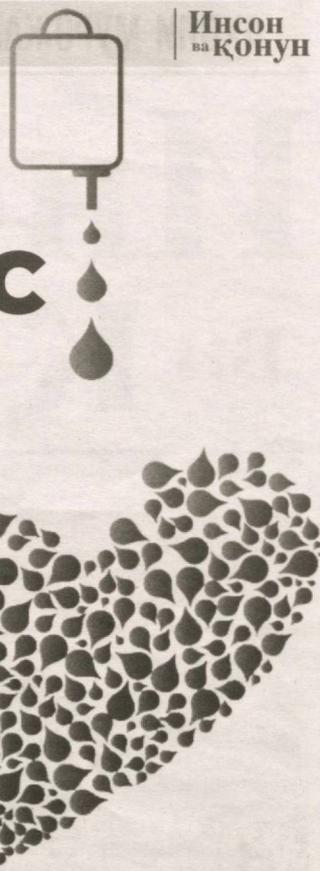
У бир йилдан буён бу хайрли йўлда қўллаб одамларга ёрдам бераёпти, таъбир жоиз бўлса, савобга қолаёпти, деб айтиш мумкин.

Шу ўринда вилоят Қон қуйиш станцияси бош шифокори Барот Нормуродовнинг Иорданияда ҳафтанинг ҳар жума кунда мўмин-мусулмонлар савоб учун қон топширишга одатланганлиги тўғрисидаги фикрларини эслаб, қалбимизни ёруғ орзу-ниятлар эгаллади. Жума кунги учрашувларда одамлар бир-бирларидан ҳол-аҳвол сўрашни "Бугун қон топширишни унутмадингизми?" деб сўрашдан бошларкан. Бундай савобли амаллар бизда ҳам одатга айланса... қанийди. Ахир, кимгадир қон бераётганда, яхшлик қилаётганда, қандайдир манфаат учун эмас, хайр-саховат учун меҳр кўрсатса ярашадиган миллатимиз-ку! Шундай эмасми?!

Ҳақиқатан ҳам, шундай! Жалолиддин Румий ҳазратларининг ажойиб ҳикматлари бор: "Қалбга киритилган энг яхши сармоа бу марҳаматдир..." Марҳаматимизни муҳтожлардан дариг тутмаймиз!

ҚОН МУҚАДДАС ҚОН ҲУРМАТИ...

(Мақолаимиз қаҳрамонларининг ҳар иккиси ҳам **СУРАТИНИ БЕРИШГА ИЙМАНИШДИ**. Ноқулай бўлади, дейишди...)

10 ойлик САНСАЛОРЛИК якун топди

Тадбиркорлар ижобий натижадан мамнун

КЕЙИНГИ йилларда мамлакатимизда тадбиркорликни ривожлантириш, инвестицияларни жалб қилиш, бизнес юритиш учун қулай муҳит яратиш, тадбиркорларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий кафолатларини мустаҳкамлаш соҳасида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, солиқ тизими тубдан ислоҳ қилинди. Руҳсат берувчи ҳужжатларни олиш тартиби сезиларли даражада соддалаштирилди. Тадбиркорлик субъектларининг молиявий-ҳўжалик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган режали текширишлар бекор қилинди.

Лекин амалиётда учраётган тахлиллар ҳозирги вақтда аҳолини тадбиркорлик фаолиятига янада фаол жалб этишга тўсқинлик қилувчи ҳолатлар борлигини кўрсатмоқда. Биринчи навбатда, давлат органларининг тадбиркорлар билан мулоқот қилишида шаффоф тизим мавжуд эмаслиги билан боғлиқ бир қанча салбий омиллар ҳали ҳам мавжуд. Куйида бу борада ҳаётини мисолларини санаб ўтамиз.

Тадбиркорларнинг, шу жумладан, чет эллик инвесторларнинг мурожаатлари билан ишлашни ташкил этиш сифати ва тезкорлигини ошириш, улар билан очик ва тўғридан-тўғри мулоқотни таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг Тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналари ташкил этилган. Фаолиятимизнинг асосий йўналиши тадбиркорларнинг қонуний талабларини амалий ва самарали рўёбга чиқариш, муаммолари масалаларини ҳал этиш, ҳудудларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига реал ҳиссани кўпайтириш, аҳолининг иш билан бандлигини ошириш, моддий фаровонлигини ўстиришга қаратилган, албатта.

Таъбир жойиз бўлса, Бош вазир қабулхоналари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири “Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак” тамойили асосида ишлашдир. Бош вазирнинг Шовот туманидаги қабулхонаси томонидан тумандаги тадбиркорлар ва тадбиркорлик қилиш истаги бўлган фуқароларнинг мурожаатлари мунтазам равишда кўриб чиқилмоқда. Бу йўналишда бир қатор ижобий натижаларга эришдик.

Энди рақамларга эътибор қаратсак, 2021 йил 1 июнь ҳолатига Шовот туманидаги тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш қабулхонасига тадбиркорлар томонидан 150 та мурожаат келиб тушган. Ушбу мурожаатларда 168 та масалани ижобий ҳал қилиш сўралган бўлиб, мурожаатларнинг барчаси тўлиқ кўриб чиқилди. Шундан 123 та мурожаат, яъни мурожаатларнинг 73,2 фоизи

туман (шаҳар) даражасига, 45 таси — 26,8 фоизи вилоят даражасига тўғри келади. Масалаларнинг 114 таси — 67,9 фоизи ҳал этилган, 54 таси — 32,1 фоизига тушунтириш берилган. Мурожаатлар ижобий ҳал этилиши натижасида 21 та тадбиркорлик субъектларида 27 та янги иш ўринлари яратилди. Бундан ташқари, 27 та тадбиркорлик субъектларида 57 та иш ўринлари қайта тикланди. Қабулхона томонидан жорий йилда 107 та сайёр қабул ўтказилди. Мазкур сайёр қабулларда 120 нафар тадбиркор иштирок этди. Тадбиркорлар томонидан ижро учун қабул қилинган масалаларнинг 71,4 фоизи қаноатлантирилди. 28,6 фоизи ҳуқуқий тушунтириш бериш орқали ҳал қилинди.

Шовот туманининг Қозоққалъа маҳалласида жойлашган “Мах Capital” МЧЖ раҳбари Жамол Норбаевга 2019 йилда Замонавий иссиқхона (гидропоника) ташкил қилиш учун “Қишлоқ қурилиш банк”нинг Хоразм вилоят филиали томонидан 7 йил муддатга 2 йил имтиёзли давр билан 500 минг АҚШ доллари миқдорига кредит ажратиб берилган. Жорий йилда корхона томонидан кредитни сўндиришда муаммоларга дуч келинганлиги сабабли корхона раҳбари томонидан кредит муддатини узайтириб беришда амалий ёрдам сўраб Тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш қабулхонасига мурожаат қилади. Ушбу мурожаат Бош вазирнинг Шовот туманидаги қабулхонаси томонидан кўриб чиқилиб, кредитни муддати 1 йил имтиёзли давр билан 7 йилдан 10 йилга узайтириб берилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

Худди шунингдек, тумандаги “Қозоққалъа” маҳалласида жойлашган “Alfa Trust” МЧЖ раҳбари Музаффар Норбаев ҳам шунга ўхшаш мазмунда мурожаат қилган. Тадбиркорга 2019 йилда Замонавий иссиқхона ташкил қилиш учун “Қишлоқ қурилиш банк”нинг Хоразм вилоят филиали томонидан 7 йил муддатга 2 йил имтиёзли давр билан 500 минг АҚШ доллари миқдорига кредит ажратиб берилган. Жорий йилда корхона томонидан кредитни сўндиришда муаммоларга дуч келинган. Корхона раҳбари кредит муддатини узайтириб бериш бўйича Тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш қабулхонасига амалий ёрдам сўраб мурожаат қилган. Ушбу мурожаат ҳам Бош вазирнинг Шовот туманидаги қабулхонаси томонидан кўриб чиқилиб, кредит муддати 1 йил имтиёзли давр билан 7 йилдан 10 йилга узайтириб берилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

Шовот туманида жойлашган “GULCHA ZAYD” онлайв корхонаси раҳбари М.Абдуллаева ҳам қабулхонамизга умид билан мурожаат қилиб, мақсадига эришди. Онлайв

тадбиркор жорий йилнинг 11 май куни паррандачилик йўналиши бўйича фаолият олиб бораётганлиги, фаолиятини кенгайтириш мақсадида 150 миллион сўм миқдорига имтиёзли кредит олишда амалий ёрдам сўраб мурожаат қилди. Ушбу мурожаат ўрганиб чиқилиб, онлайв корхонага “Халқ банки” АТ Шовот филиали томонидан 150 миллион сўм имтиёзли кредит ажратилишида қабулхона томонидан амалий ёрдам кўрсатилди.

Шовот тумани “Янгиобод” маҳалласида яшовчи фуқаро Ш.Рўзимов керакли асбоб-ускуналарни сотиб олиб, қопилли нон ва миллий ширинликлар тайёрлаш йўналишида тадбиркорлик ишини бошлашни ният қилади. Ш.Рўзимовнинг Шовот туман электр тармоқлари корхонасига 2020 йилнинг 11 августига истеъмол қуввати 19 кВА, яъни 3 фазали электр тармоғига улаш бўйича қилган мурожаати ижобий ечим топмасдан қолган. У ушбу масалада 10 ой давомида бир неча ташкилотларга мурожаат қилган. Аммо масала ижобий ечим топмаган. Бош вазирнинг Шовот туманидаги қабулхонаси томонидан жорий йилнинг 29 апрелида ўтказилган сайёр қабулда Ш.Рўзимов ушбу масалада амалий ёрдам сўраб мурожаат қилди. Ушбу мурожаат жойига чиққан ҳолда ўрганиб чиқилиб, тадбиркорга амалий ёрдам кўрсатилди, ускуналарни электр тармоғига улаб берилишида амалий ёрдам кўрсатилди. Натижада 10 ой давом этган сансалорлик якуни топди. Мурожаатга бефарқ муносабатда бўлиш оқибатида тадбиркорлик субъекти сифатида Давлат рўйхатидан ўта олмаган, иш бошлай олмаган тадбиркорнинг иш бошлашига, 2 та янги ишчи ўрни яратилишига эришилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 27 октябрдаги “Давлат иштирокидаги корхоналарни ислоҳ қилишни жаддалаштириш ҳамда давлат активларини хусусийлаштиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармонида асосан тадбиркорларга иқтисодий-молиявий ва юридик маслаҳатлар бериш, инфомацион хизматлар кўрсатиш мақсадида “Корхоналарни соғломлаштириш ва хусусийлаштириш клиникалари” очилди. Туну кун ишлайдиган 1082 рақамли Call-маркази йўлга қўйилди.

Шовот туманидаги Тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш қабулхонаси клиникага онлайв тарзда уланган. Марказ орқали мурожаат қилган тадбиркорлар мурожаатлари назоратга олинди, ўз муддатларида ҳал қилиниши чоралари кўрилмақда.

Нурбек ХОЛМУРОДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг Шовот туманидаги Тадбиркорлар мурожаатларини кўриб чиқиш қабулхонаси етакчи мутахассиси

МАЪЛУМКИ, Юртбошимиз талаби ҳамда топшириғига биноан, аҳоли мурожаатлари билан ишлаш борасида депутатлар зиммасига ҳам жиддий масъулият юкланган. Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Шофиркон туманидаги Халқ қабулхонаси билан маҳаллий Кенгаш депутатлари ўртасида ҳамкорлик йўлга қўйилган.

АҲОЛИ МУРОЖААТЛАРИ БИЛАН ИШЛАШДА

ЖОЙЛАРДА МУАММОЛАР МАВЖУД-МИ?

Албатта, бу тажриба ўзининг ижобий самарасини бериб келмоқда. Келинг, фикримизнинг исботи тариқасида бир мисолга эътиборингизни қаратсак. Қабулхонамизга туманнинг “Нурафшон” маҳалла фуқаролар йигини, “Юқори Юқсун” қишлоғида яшовчи фуқаро Бекмурод Қаҳҳоровдан мурожаат келиб тушди. Унда Б.Қаҳҳоров қишлоқдаги “Чил Духтарон” қабристон атрофида шу ерлик фуқаролар томонидан қурилиш моллари чиқиндисига ташланаётганлиги ҳамда қабристон ҳудудида парранда боқилаётганлигидан норози бўлиб, мазкур масалани ўрганиш ва муаммони ҳал этишда амалий ёрдам беришни сўраган.

Айни мурожаат Халқ қабулхонаси ҳамда халқ депутатлари Шофиркон туман Кенгашига 14-Гулистон сайлов округидан сайланган депутат Х.Мавлонов ҳамкорлигида ўрганиб чиқилди. Ўрганиш жараёнида чиндан ҳам “Юқори Юқсун” қишлоғида яшовчи Шавкат Бобокалонов “Чил Духтарон” қабристон ҳудудида оқонуний равишда парранда — товуқ боқиб келаётганлиги аниқланди. Бинобарин, Ш.Бобокалоновга ўзига тегишли товуқхонани қабристон ҳудудидан олиб чиқиб кетиши лозимлиги, бу ҳолат нафақат миллий аъёналаримиз, балки амалдаги қонунчилик ҳам зид эканлиги тушунтирилди. Натижада берилган тушунтиришлардан ўзига тўғри хулоса чиқарган Шавкат Бобокалонов товуқхонасини қабристон ҳудудидан олиб чиқиб кетди.

Бундан ташқари, “Маҳалла” қишлоғида яшовчи Вали Амонов ҳам “Чил Духтарон” қабристонига майда гишт бўлақлари ва қум чиқариб ташлаганлиги аён бўлди. Мазкур ҳолат юзасидан эса В.Амоновга оғохлантириш берилди.

Албатта, депутатлар ҳамкорлигида ўрганилаётган бундай мисолларни яна келтириш мумкин. Бироқ гап бунда эмас. Энг муҳими, юртдошларимизнинг мурожаатларини имкон борича қаноатлантириш орқали уларнинг давлат идораларига, мамлакат қонунларига, Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотларга бўлган ишончини ошириш лозим.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ўтган ҳафтада — 2021 йил 23 июль куни аҳоли мурожаатлари билан ишлаш тизимини янгилаш ташкил қилиш чора-тадбирлари бўйича ўтказилган видеоселектор йиғилишида Президентимиз Шавкат Мирзиёев аҳоли мурожаатлари билан ишлашда жойларда бир талай муаммолар мавжудлигини таъкидлади. Биз — Халқ қабулхоналари масъуллари эса бундан тегишли хулоса чиқариб, келиб тушаётган мурожаатларни тезкор, сифатли ва самарали ҳал этишимиз зарур. Зеро, Юртбошимиз таъбири билан айтганда, халқ давлат органларига эмас, балки давлат органлари халқимизга хизмат қилиши керак.

Жасур ЭГАМБЕРДИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президентининг Шофиркон туманидаги Халқ қабулхонаси етакчи мутахассиси

УМЕД БОБОНИ 16 йил САРСОН ҚИЛГАН ҲОКИМ ҚАРОРИ БЕКОР КИЛИНДИ

БУХОРО шаҳридаги Чўлпон кўчаси 7-уйда яшовчи фуқаро Умед Бозоров Республика Кўчмас мулк биржаси Бухоро филиалининг 2005 йил 16 августдаги гувоҳномаси ҳамда олд-сотиб шартномаси асосида, шаҳарнинг "Газли" шахўқчасида жойлашган умумий ер майдони 3407,4 квадрат метр бўлган маъмурий ва ёрдамчи бинони сотиб олган. Бу жойини 2005 йил 16 сентябрда шаҳар Ермулккадастр хизмати орқали расмийлаштирган.

Лекин 2011 йилда мазкур ҳудудда ободонлаштириш ишлари бошланиб, ушбу ер майдонини давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш ҳақида шаҳар ҳокимининг тегишли қарори қабул қилинмасдан ва мулкдор У.Бозоров ёзма равишда оғохлан-тирилмасдан, 792 квадрат метрлик маъмурий бинонинг ер майдони олиб қўйилиб, кўп қаватли уй-жой қурилиши учун ажратилган.

Шундан сўнг, ҳокимият кистови билан қайта ҳужжатлар расмийлаштирилиб, Бухоро шаҳар ҳокимининг 2011 йил 27 июлдаги "Ер майдонини бириктириш тўғрисида"ги 825-сонли қарори асосида 3407,4 квадрат метр ўрнига 2694,4 квадрат метр ер майдони У.Бозоровга бириктирилиб, шу асосда 2011 йил 5 сентябрда Ер тузиш ва кўчмас мулк кадастр хизмати Бухоро филиали томонидан гувоҳнома расмийлаштирилган.

Мулкдорнинг йиллар давоми-

да ҳокимият ва бошқа мутасадди идораларга бир неча мартаба қилган мурожаатига жавоб хатлари берилган бўлса-да, бироқ компенсация тўловини амалга ошириш чоралари кўрилмаган.

Бухоро шаҳар адлия бўлими томонидан мазкур муаммо ўрганилиб, мулкдор У.Бозоровга хусусий мулк сифатида тегишли бўлган маъмурий ва ёрдамчи бино ер майдонининг олиб қўйилганлиги боис, мулкдорга белгиланган тартибда реал компенсация тўловини амалга ошириш чорасини кўриш юзасидан 2020 йил 27 октябрда шаҳар ҳокимлигига тақдимнома киритилган. Мазкур масала ҳокимликда муҳокама қилинган бўлишига қарамайдан, амалда эса, реал компенсация тўлаш чораси кўрилмаган.

Натижада шаҳар адлия бўлими томонидан фуқаролик ишлари бўйича Бухоро туманлараро судига шаҳар

ҳокимлигидан фуқаро Умед Бозоров фойдасига компенсация тарикасида олиб қўйилган ер майдонига тенг жой ажратиб бериш юзасидан даъво аризаси киритилди.

Суд мажлиси давомида даъво талаби ўзгартирилганлиги ва ҳақиқий муаммо ҳокимнинг 2011 йил 27 июлдаги "Ер майдонини бириктириш тўғрисида"ги 825-сонли қароридан эканлигидан келиб чиқиб, ушбу қарорни ҳақиқий эмас, деб топиш талаби қўйилди. Фуқаролик ишлари бўйича Бухоро туманлараро судининг тегишли хал қилув қарори билан шаҳар ҳокимининг У.Бозоровнинг мулкрий ҳуқуқларини чекловчи юқоридagi қарори ҳақиқий эмас, деб топилиб, саксон ёшли отахоннинг ҳуқуқлари тикланиб, ўн олти йиллик муаммо ижобий ҳал этилди.

Абдурахимхўжа БАҒАЕВ,
Бухоро шаҳар адлия бўлими
бошлиғи

ФАРҒОНА

Имкон йўқми ёки хоҳиш?

Мурожаатни ўрганиш жараёнида аён бўлдики, Кува туман Манший хизмат кўрсатиш касб-хунар коллежининг 2019 йил 13 августдаги буйруғига асосан М.Дониёрова билан тузилган меҳнат шартномаси Меҳнат кодексининг 100-моддаси 2-қисми 1-бандига мувофиқ бекор қилинган. Шундан сўнг аёл 10 кунлик муддат ичида туман аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази томонидан ишсиз шахс сифатида рўйхатга олинди, ишсиз деяр эътироф этилган.

Гарчи, у ўша пайтда имтиёзли пенсия ёшига етган бўлса-да, Кува туман аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази томонидан ишсиз деб эътироф этилганлиги ҳақида маълумотнома Бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси туман бўлимига тақдим этилмаган.

Туман адлия бўлими томонидан туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказига сўров хати киритилган. Марказ масъуллари бўлса, сўровномага жавобан Мухайё Дониёрова 2020 йил 12 июнда ишсиз шахс сифатида рўйхатга олинганлиги ва бу рўйхатда

2021 йил 12 июнга қадар туриши, иш билан таъминлашга кўмаклашувчи давлат жамғармаси томонидан маблағ молиялаштирилмаётганлиги сабабли уни муддатдан олдин ёшга доир пенсияга чиқариш имкони йўқлигини маълум қилган.

Шундан сўнг туман адлия бўлими томонидан Кува туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази мансабдор шахслари ҳаракатларини қонунга хилоф деб топиш юзасидан Фарғона туманлараро маъмурий судига шикоят ариза киритилди.

Амалдаги қонунчилигимизга асосан суд адлия бўлимининг шикоят аризасини қанаотлантриб, Кува туман Аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази мансабдор шахслари ҳаракатларини қонунга хилоф деб топди. Мухайё Дониёровага эса ёшга доир имтиёзли пенсия тайинлангани таъминланди.

Гулноза ҚОДИРОВА,
Кува туман адлия бўлими бош
маслаҳатчиси

НАВОИЙ

НУРОТА туманидаги Шароф Рашидов номи қорақўлчилик ширкат хўжалиги фаолияти 2017 йилда Нурота туман ҳокимининг 188-сонли қарори асосида тугатилган эди. Ўша даврларда ташқи қарзлар қопланган бўлса-да, хўжалик аъзоларининг пай улушлари тўланмасдан қолган.

Собиқ ширкатнинг 32 нафар аъзосига пай улуши ундириб берилди

Ширкат ҳудуди дастлаб "Газғон" колхозидеб юритилган. Кейинчалик ширкат хўжалигига айлантририлиб, Президентимизнинг 2017 йил 16 мартдаги "Чорвачиликда иктисодий ислохотларни чуқурлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори асосида ширкатнинг ўрнига фермер хўжалиги ташкил этилган.

Туман адлия бўлими томонидан фаолияти тугатилган ширкат хўжалиги аъзоларининг пай улушларини олиб бериш ҳам, айнан мазкур қарор ижросини таъминлаш мақсадида амалга оширилди.

Пай бу — фирма, компания, жамият, ширкатнинг умумий капиталда муайян жисмоний ёки юридик шахс ҳиссасига тўғри келадиган пул бадали суммаси ёки улуш ҳисобланади. Пай эгаси оладиган даромад, дивиденд, шунингдек, компания тугатилганда у оладиган мулк улуши ёки пул маблағлари пай микдорига боғлиқ бўлади. Пай бадаллари ширкат ёки компаниянинг пай фондини ташкил этади. Пай пай гувоҳномасида қайд этилади.

Туман адлия бўлими собиқ ширкатнинг 32 нафар аъзосига 284 миллион 390 минг 24 сўмлик пай улушларини ундириб беришда бош-қош бўлди.

Умид СУВОНОВ,
Нурота тумани адлия бўлими бошлиғи

ТОШКЕНТ

ФУҚАРО Ш.Э. қизи А.Ғ.га 3-сон Тошкент шаҳар клиник шифохонаси томонидан бир неча ойдан буён иш ҳақи қисман тўлаб берилмаганлигидан норози бўлиб, Адлия вазирлигининг "Ишонч телефони"га мурожаат қилган.

ҲАМШИРАНИНГ ИШ ҲАҚИ Тўлаб берилди

Шифохона маъмуриятининг 2021 йил 9 июнда берган маълумотига кўра, фуқаро А.Ғ. ҳақиқатан ҳам 2019 йил 1 августдан ҳозирги кунга қадар 1,0 штат бирлигидеа ЭКГ ҳамшираси лавозимда фаолият юритган ва унга тўланиши лозим бўлган иш ҳақи бўйича 2020 йилнинг март ойдан декабрь ойига қадар 10 миллион 420 минг 942 сўм қарздорлик мавжуд.

Ҳолбуки, Меҳнат кодексининг 154-моддасига кўра, иш берувчи ўзининг молиявий ҳолатидан қатъи назар, ходимга бажарган иши учун ҳақни белгиланган меҳнат ҳақи шартларига мувофиқ ушбу кодекснинг 161-моддасида кўрсатилган муддатларда тўлаши шарт.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 17 ноябрдаги "Иш ҳақининг ўз вақтида тўланиши учун вазирлик, идоралар ва хўжалик юртувчи субъектлар раҳбарларининг жавобгарлигини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 504-сонли ҳамда 2002 йил 19 мартдаги "Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 88-сонли қарорларига кўра, ишчи ходимларга иш ҳақини ўз вақтида тўлаш ва қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйган мансабдор шахсларга нисбатан жавобгарлик масаласи белгиланган.

Юқоридagиларни инобатга олиб, Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасига тақдимнома киритилиб, фуқаро А.Ғ.га 10 миллион 420 минг 942 сўм микдоридagi тўланмай қолган иш ҳақи тўлаб берилди.

Айбор мансабдор шахсларни Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддасига асосан маъмурий жавобгарликка тортиш бўйича тўпаланган ҳужжатлар белгиланган тартибда Тошкент шаҳар Бандлик бош бошқармасига юборилди.

Мавлуда БОБОРАИМОВА,
Тошкент шаҳар адлия бошқармаси
масъул ходими

ТОШКЕНТ

Архив мудири МУКОФОТ ПУЛСИЗ ҚОЛГАН

ТОШКЕНТ фармацевтика институти архив мудири Н.Х.га Наврўз байрами ва Рамазон ҳайити муносабати билан мукофот пули тўлаб берилмаган. У ана шу масалада амалий ёрдам беришни сўраб Миробод туман адлия бўлимига мурожаат қилган.

Аниқланишича, институти ректорининг 2021 йил 19 мартдаги буйруғига асосан Наврўз умумхалқ байрамини муносиб кутиб олиш мақсадида институт профессор-ўқитувчилари, ишчи ходимлари 500 минг сўмдан моддий рағбатлантририлган. Шунингдек, 2021 йил 11 майдаги буйруқка биноан Рамазон ҳайити байрами муносабати билан институт ходимлари 700 минг сўмдан моддий рағбатлантририлиши белгиланган.

Институт ўқув ва тарбиявий ишлари бўйича проректорининг билдиргисига асосан институт ректорининг 2020 йил 22 сентябрдаги

буйруғи билан Н.Х.га нисбатан Меҳнат кодексининг 181-моддаси, 1-қисми талабларига мувофиқ интизомий жазо чораси қўлланилганлиги сабабли, у мукофот пули оладиган ходимнинг рўйхатига киритилмаганлиги маълум бўлди.

Меҳнат кодексининг 180-моддаси 1-қисмига мувофиқ, ишдаги ютуқлар учун ходимга нисбатан рағбатлантририш чоралари қўлланилиши мумкин. Рағбатлантририш турлари, уларнинг қўлланиш тартиби жамоа келишувларида, интизом тўғрисидаги устав ва низомада белгилаб қўйилади.

Бирок, институт томонидан интизомий жазо чораси амал қилиб турган ходимга нисбатан рағбатлантририш турлари, уларнинг қўлланиш тартиби ҳамда байрамлар муносабати билан бериладиган мукофотлар, қўшимча тўловлар ва устамалар жамоа келишувларида,

интизом тўғрисидаги устав ва низомада белгилаб қўйилмаганлиги аниқланди.

Бундан ташқари, ушбу кодекснинг 180-моддаси 3-қисмида, иш ҳақи, мукофотлар, қўшимча тўловлар, устамалар ва меҳнат ҳақи тизимида назарда тутилган бошқа тўловлар рағбатлантририш турларига кирмаслиги аниқ белгилаб қўйилган.

Шунга асосан, Миробод туман адлия бўлими томонидан жорий йилнинг 14 июнь куни Н.Х.га тўланмай қолган мукофот пулини тўлаб бериш юзасидан Тошкент фармацевтика институти маъмуриятига тақдимнома киритилди.

Институт ректорининг 2021 йил 19 июндаги буйруғига биноан архив мудирига байрам муносабати билан тўланмаган мукофот пуллари тўлаб берилди.

Сирожбек РАҲМОНОВ,
Миробод туман адлия
бўлими бош маслаҳатчиси

“ҲАР БИР ОИЛА — ТАДБИРКОР”

“Ишонч телефони”дан Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш учун кредит ажратиш масаласидаги мурожаатларга жавоб

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Марказий банки бошқарувининг “Ҳар бир оила — тадбиркор” дастури доирасида кредитлар ажратиш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида”ги қарори 2018 йил 9 июнда қабул қилинган.

Дастур доирасида кредитлар қарз олувчиларга тадбиркорликни йўлга қўйиш ёки ривожлантириш мақсадлари учун ажратилади.

Кредитлар тижорат банклари орқали Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг қайта молиялаштириш ставкасида, 2021 йил 1 январдан эса тижорат банклари томонидан бозор таъминоти асосида мустақил равишда ўрнатиладиган ставкаларда ажратилади.

Қандай фаолият учун кредитлар ажратилмайди

- илгари олинган кредитларни ёки ҳар қандай бошқа қарзларни қайтариш;
- алкоголь ва тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқариш;
- савдо-воситачиликни амалга ошириш;
- умумий оқатланиш ташкилотларининг айланма маблағларини шакллантириш;
- ишлаб чиқариш мақсадлари учун ишлатилмайдиган шахсий мулкни сотиб олиш;
- маъмурий харажатларни тўлаш, жумладан, хизмат автомобиллари таъминоти;
- мебель, уяли телефон сотиб олиш, шунингдек, алоқа хизматларига тўлов мақсадлари учун.

Микрокредитлар қанча муддатга берилади?

6 ойгача имтиёзли давр билан 3 йилдан кўп бўлмаган муддатга ажратилади. Кредитлар ушбу кредит ҳисобига амалга ошириладиган лойиҳанинг бизнес-режасига мувофиқ ўзини ўзи қоплаш жиҳатларидан келиб чиқиб 2 йилгача имтиёзли давр билан 5 йил муддатгача ажратилиши мумкин. Бунда берилётган имтиёзли давр ва кредитни қайтариш муддати батафсил асослантирилиши керак.

Банкка қандай ҳужжатлар тақдим этилиши керак?

Қарз олувчи — жисмоний шахслар кредит олиш учун банкка қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

- ариза;
- шахсни тасдиқловчи ҳужжат нусхаси
- жисмоний шахсларга кредит қайтарилишининг таъминоти сифатида ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича секторлар раҳбарлари ва маҳалла фуқаролар

ийғини томонидан оилавий тадбиркорликни ривожлантириш учун бериладиган кредитлаш бўйича тавсиянома.

Кичик тадбиркорлик субъектлари қандай ҳужжатларни тақдим этиши керак?

Қарз олувчи — кичик тадбиркорлик субъектлари кредит олиш учун банкка қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

- ариза;
- бизнес-режа,
- тегишли давлат солиқ инспекциясига охириги ҳисобот даври учун бухгалтерия баланси (1-сон шакл), 90 кундан ортиқ муддатдаги қарзларга доир солиштириш далолатномалари, молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот (2-сон шакл), янги ташкил этилган юридик шахслар ҳамда яқка тартибдаги тадбиркорлар, юридик шахс ташкил этилмаган ҳолда фаолият юритаётган деҳқон хўжаликлари бундан мустасно.

Қарз олувчи — кичик тадбиркорлик субъектлари кредит қайтарилишининг таъминоти сифатида банкка қуйидаги таъминот турларидан бирини тақдим этади:

- учинчи шахс кафиллиги;
- сўғурта полислари;
- кредит ҳисобига сотиб олинаётган мол-мулклар;
- Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармасининг кафиллиги;
- қонун ҳужжатлари доирасидаги бошқа таъминот турлари.

Тижорат банклари ўзларининг ички кредит сиёсатида мувофиқ қарз олувчи — кичик тадбиркорлик субъектларига мазкур Низомнинг 14-бандида назарда тутилган таъминот турларини талаб қилмасдан базавий ҳисоблаш миқдорининг 150 бараваригача бўлган миқдорда бланкли (ишончли) микрокредит бериш ҳуқуқига эга.

Иш ўринлари яратиш имконияти мавжуд лойиҳаларга қанча миқдорда кредит ажратилади?

Туман ва шаҳарларда самарадорлиги юқори ва барқарор иш ўринлари яратиш имконияти мавжуд лойиҳаларга дастур доирасидаги ресурслар ҳисобидан базавий ҳисоблаш миқдорининг 1000 бараваридан ортиқ миқдорда кредит ажратилиши мумкин.

Самарали лойиҳалар тегишли туман (шаҳар) марказлари томонидан танлаб олинади ва ушбу лойиҳанинг ҳақиқатда мазкур ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришдаги аҳамияти қайд этилган ҳолда кредитлашга ҳулоса тайёрланади ва ҳулоса туман (шаҳар) марказларининг барча аъзолари томонидан имзоланади.

Туман (шаҳар) марказларининг самарали лойиҳани амалга ошириш бўйича ҳулосаси Ҳудудий марказларга кредит ажратиш учун қарор қабул қилишга тақдим этилади.

Ҳудудий марказлар томонидан самарали лойиҳани кредитлаш бўйича қарор қабул қилишда қуйидагилар асослантирилиши зарур:

- самарали лойиҳанинг тегишли ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришдаги аҳамияти;
- самарали лойиҳа ташаббускорининг лойиҳани амалга оширишдаги тажрибаси, обрўси;
- банк орқали амалга оширган пул айланмаси миқдори, дебитор ва кредитор қарздорликлари, кредит тарихи;
- самарали лойиҳани амалга ошириш натижасида ишлаб чиқариладиган маҳсулот ва кўрсатиладиган хизматлар ҳажми, яратиладиган янги иш ўринлари.

Дастур координаторлари самарали лойиҳани кредитлашга рухсат бериш бўйича Ҳудудий марказларнинг қарори асосида яқини ҳулоса чиқаради ва ижобий ҳулоса берилгандан сўнг ушбу ҳулоса тегишли хизмат кўрсатувчи тижорат банкка тақдим этилади.

Кредит ажратиш тўғрисидаги аризаларни кўриб чиқиш

Қарз олувчининг аризаси келиб тушган кундан бошлаб, тижорат банки томонидан уч иш кунидан ошмаган муддатда ушбу ариза бўйича асослантирилган қарор қабул қилинади.

Кредит шартномаси

Кредит бериш тўғрисида ижобий қарор қабул қилинганда, қарз олувчи ва тижорат банки ўртасида кредит шартномаси тузилади.

Тижорат банкининг қарори

Тижорат банкининг қарори кредит бериш ёки уни беришни рад этиш учун асос ҳисобланади.

Кредитларни ажратиш ва уларни қайтариш

Кредитлар қарз олувчига алоҳида кредит ҳисобварағи очил ва унинг тўлов топшириқномаларига мувофиқ, ушбу ҳисобварақдан нақд пулсиз шаклда пул ўтказиш йўли билан берилади.

Бунда, кредитлар товарлар (хизматлар) шартнома асосида келишилган нархда етказиб берилгандан (хизматлар кўрсатилгандан) ва лойиҳа эгаси ўндан қаноатланиш ҳосил қилгандан сўнг ажратилади ва маҳсулот етказиб берувчи (хизмат кўрсатувчи)нинг ҳисоб рақамига ўтказиб берилади.

Қарз олувчи кредит ҳамда унга ҳисобланган фоизларни нақд пулда, банк пластик карточкалари орқали ёки қарз олувчининг ҳисобварағидан пул ўтказиб бериш йўли билан тўлаши мумкин.

“Бугун раҳбар деган инсон авваламбор таълим-тарбияга этибор бериши керак!”

ЯҚИНДА Нарпай туманининг “Ноғорахона” маҳалласида ҳозирги замон талабига мос, юксак дид билан қурилган 31-сонли мактаб-гача таълим ташкилотининг очилиш маросимида қатнашдим.

— Мен шундай барча қулайликларга эга бўлган болалар боғчасини Лондонда кўрганман, — дейди меҳнат фахрийси Қилич Сиддиқов. — 15 йил олдин шу юртга саёҳатга боргандим. Биз яшайдиган меҳмонхона ёнида боғча бор экан, кириб айландим. У ердаги шарт-шароит, кўзни қамаштирадиган бинони кўриб, қачон бизнинг юртда ҳам шундай боғчалар қуриларкан, деб орзу қилгандим ўшанда. Ўзбекистонда ҳам Лондондагидек мактабгача таълим ташкилотлари қурилмоқда. Бу бино ҳам Лондондагидан мутлақо қолишмайди. Қаранг, боғчанинг кўркемлиги кўзни қувонтиради.

— Келажамиз эгалари бўлган болажонларимизга нафақат кўркем бинолар берилмоқда, балки бу масканларда уларнинг комил инсон бўлиб етишишлари учун таълим-тарбияга ҳам катта эътибор қаратилмоқда, — дейди Нарпай тумани ҳокими Шерзод Раҳмонов. — Ўзим асли педагоглар оиласиданман. Шу сабабли иш бошлаган биринчи кунимданок таълим-тарбияга эътиборимни қаратдим. Маърифатсиз келажақ йўқ. Шундай экан, бугун раҳбарман деган инсон авваламбор таълим-тарбияга эътибор бериши керак. Келажаги буюк давлатни ана шу ёшларимиз қуради. Уларнинг доно, зукко бўлиши, кўпгина хориж тилларини билиб, комил инсон бўлиб улғайишига, фарзандларимизнинг тарбиясига масъулмиз. Бугун туманда мактабгача таълимга қамраб олиш

қарийб 70 фоизни ташкил этаётган бўлса, йил охиригача бу кўрсаткичи 90 фоизга етказамиз. Яна 10 та ана шундай замонавий боғчалар қурилади.

— Туманимизда бугунги кунда жами 200 та мактабгача таълим ташкилотлари мавжуд, — дейди Нарпай туман Мактабгача таълим бўлими мудирини Жамшид Норқулов. — Шундан 56 таси давлат, 2 таси давлат хусусий шерикчилик асосидаги мактабгача таълим муассасаларидир. 68 та оилавий боғчалар ҳам худудларда фаолият кўрсатмоқда. Туманимиздаги барча боғчалар замон талабига мос капитал таъмирдан чиқарилди, кўпчилиги қайта қурилди. Иншоотларнинг кўркемлиги, улардаги қулайликлар ўз йўлига, бизнинг асосий вазифамиз мактабгача таълимга қамраб олинган 12 минг 155 нафар болага таълим ва тарбия беришдан иборатдир. Бунинг учун бор имкониятни ишга солишимиз керак. Очиги, кечаги боғча опалар билан бу мақсадга эриша олмаيمиз, чунки уларнинг дунёқарashi, иш услуби энди эскирди. Бугун биз давлат ва нодавлат боғчаларда асосан олий маълумотли, ўз касбининг фидойиси бўлган замонавий билимга эга тарбиячилар билан ишлашимиз керак.

Туманда фаолият кўрсатаётган 250 нафар тарбиячиларнинг қарийб 75 фоизи олий маълумотли, қолганлари ҳам ўз малакаларини ошириш учун олий ўқув юрталарига киришган. Тизимга рус, инглиз, араб тилларини ўргатадиган педагогларни ишга қабул қилмоқдамиз. Бундан ташқари, Самарқанд давлат университети билан ҳамкорликни йўлга қўйганмиз. Олийгоҳнинг профессор-ўқитувчилари ойда 3-4 мартаба боғчаларда бўлиб, машғулот ўтказишлари учун шартнома тўздик. Энди эскича ишлаб бўлмаиди, шу боисдан ҳам талаб ва назорат кучайди. Номига ишга бориб, вақтини беҳуда ўтказадиган тарбиячилар билан хайрлашдик. Энди ҳар ойда тарбиячилар ўртасида танлов ўтказилади. Навбати билан тарбиячилар ўзининг таълим ва тарбия борасидаги иш услубини намоён қилади. Кекса педагоглар, шу соҳанинг билимдонлари тарбиячининг иш услубига баҳо бериб, унинг ойлик иш ҳақига устама ҳақ белгилайди. Яна бир гап — бугун кўпгина боғчаларимизда онлайн

тизим ташкил этилган. Энди ота-оналар уйларида ўтириб фарзандларига қандай тарбия берилаётганлиги, улар учун берилаётган нонушта-тушликни ҳам назорат қилиши мумкин. Мактабгача таълим муассасаларида “Истеъдодли болажон”, “Ёш рассом”, “Зумрадойлар давраси”, “Эртақлар оламига саёҳат”, “Китобхон болажонлар” кўрик-танловлари ўтказилмоқда. Танлов ғолибларига ҳомийлар, мактабгача таълим бўлими томонидан болалар ўйинчоқлари берилади. Болалигида совға олган бола ёши улғайганда ҳам қувонччи ёдидан чиқармайди. Бунинг тарбиявий аҳамияти ҳам бор, албатта. Танловда иштирок этмаган ўғил-қизларимиз ҳам совға оламан, деб фаол бўлади, ўтилаётган машғулотларни ўрганишга қизиқиши ортади. Мактабгача таълим ташкилотларида ёзги соғломлаштириш даврида сув сайли байрамлари ўтказилмоқда. “Соғломжон — полвонжон”, “Шахмат-шашка” спорт тўғрақларимиз ишлаб турибди. Ҳамма боғчаларда ҳам видеокамералар ўрнатилган. Болажонларимиз қизиқарли мультфильмлар кўриб, вақтларини унумли ўтказдилар. Билмадим, бошқа жойда қандай, туманимизда тарбиячиларга “Алла” ўргатилади. Эндигина ота-онани бағрдан келган гўдак боғча шароитига тезгина мослашмайди, албатта. Тарбиячила-

римиз “Алла” айтиб, уларга ўз онасининг меҳрини бериши ҳам керак.

— Болани ёшлигидан чиройли яшашга ўргатишимиз керак, — дейди 29-сонли мактабгача таълим муассасаси мудириси Сайёра Содиқова. — Уч йил олдин инвестиция дастури асосида боғчамиз янгидан қурилди. Бугун бу ерга 150 нафар қишлоқ болалари қатнайди. Хоналарда болалар учун барча шароитлар муҳайё. Ҳовлида фаввора, сузиш ҳавзаси бор. Боғчамиз халқаро йўлда жойлашгани учун йўлдан кўслада чет эллик меҳмонлар ўтади. Гоҳида чет эллик сайёҳлар боғчага ҳаваси келиб киришади. Яқинда юртимизда меҳмон бўлиб турган бир инглиз хоними қутилмаганда боғчамизга кириб келди. Юқори гуруҳимизда инглиз тили машғулоти ўтказилаётган эди. Меҳмон қизиқиб, машғулотда қатнашди. Катта гуруҳга қатнайди Озода Эргашева исмли қизимиз инглиз тилида шеър айтиб, меҳмонни лол қолдирди. Хорижлик хоним қизчани кучоқлаб, ўз тилида ўқилган шеър учун унга раҳмат айтди.

Дарҳақиқат, бугун мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган кўпгина мактабгача таълим ташкилотлари хорижникидан қолишмайди. Эндиги асосий вазифамиз ана шу масканларда таълим-тарбияни ҳам замон талаблари даражасида ташкил этиш керак.

Азиз ҚОДИРОВ,
“Инсон ва қонун” муҳбири

МУАЛЛИФЛИК ҲУҚУҚИНИ БУЗГАН ШАХС ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИЛДИ

МАЪЛУМКИ, айти пайтда муаллифлик ҳуқуқларининг бузилиши нафақат ижтимоий тармоқларда аудиовизуал асарлар ва фонограммаларни сотиш, балки, телекўрсатувларни тарқатиш каби фаолият турларида ҳам учрамоқда.

Пойтахтимиздаги “Турон медиа” хусусий корхонасининг Ўзбекистон Интеллектуал мулк агентлигига қилган мурожаати ана шу хусусдадир. Мазкур мурожаат агентлиқнинг Фаргона вилояти интеллектуал мулк ҳимояси маркази томонидан ўрганиб чиқилди.

Гап шундаки, “Турон медиа” хусусий корхонаси ёзувчи, таниқли драматург Эркин Хушвақтовнинг “Сизсиз ўтмас кунларим” номли асари асосида 20 сериядан иборат аудиовизуал асар яратган. Албатта, бу муаллифнинг ёзма розилиги асосида амалга оширилган. Аммо водийнинг машҳур телеканалларидан бири — Кўкон шаҳридаги

“Мулоқот эксклюзив” МЧЖга қарашли “Мулоқот” телевидение-си хусусий корхонанинг розилигисиз ва лицензия шарномасини тузмай туриб, асарни ноқонуний равишда эфирга узатган — намойиш қилган. Бинобарин, “Турон медиа” хусусий корхонаси мазкур ҳолат юзасидан қонуний чора кўришни сўраган.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон Республикасининг “Муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида”ги Қонунининг 62-моддасига мувофиқ, ҳуқуқ эгаси ёки мулклий ҳуқуқларни жамоавий асосда бошқарувчи ташкилот билан шартнома тузмасдан асарлар ёки турдош ҳуқуқлар объектини

такоррлаш, тарқатиш ёки ундан бошқача тарзда фойдаланиш муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқларни бузиш ҳисобланади. Шу боис, Фаргона вилояти интеллектуал мулк ҳимояси маркази томонидан ҳуқуқбузарга — “Мулоқот эксклюзив” МЧЖ раҳбари Ҳасан Шерматовга нисбатан маъмурий баённома расмийлаштирилиб, жиноят ишлари бўйича Кўкон шаҳар судига юборилди. Суднинг 2021 йил 22 июндаги қарори билан Ҳ.Шерматов Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 177-моддаси (Муаллифлик ҳуқуқини ва турдош ҳуқуқларни бузиш) 1-қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликни содир этган, деб топилиб, унга нисбатан базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 баравари — 1 миллион 225 минг сўм (ҳуқуқбузарлик 2020 йил май ойида содир этилган) жарима жазоси тайинланди. Кези келганда қайд этилиш

жоизки, жамиятимизда ҳуқуқ эгасининг интеллектуал мулкига нисбатан хурмат ҳиссини шакллантириш, уларнинг ҳуқуқлари поймол бўлишининг олдини олиш, бу борада аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини ошириш ҳамда жамоатчилик назоратини ўрнатиш Интеллектуал мулк ҳимояси марказлари олдидаги энг муҳим вазифа-

лардан биридир. Шундай экан, муаллифлик ҳуқуқини ҳам ҳуқуқ эгасига тегишли моддий мулк каби кўриш ва уни хурмат қилиш ҳар биримизнинг мажбуриятимиз эканлигини унутмаслигимиз шарт.

Умиджон НАЗИРОВ,
Фаргона вилоят интеллектуал мулк ҳимояси маркази раҳбари

Сўраган эдингиз

ХАЛҚАРО ИМТИҲОНДАН ЮҚОРИ БАЛЛ ОЛГАН ЁШЛАРГА ХАРАЖАТЛАР ТЎЛИҚ ТЎЛАБ БЕРИЛАДИ

— **ЖИЯНИМ IELTS сертификатини олди. Имтиҳон топшириш харажатлари қоплаб берилиши учун қандай ҳужжатлар керак, харажатлар қанча миқдорда қоплаб берилади, қаерга мурожаат қилиш керак?**

Ином Тўраев,
Навбахор тумани

— Халқаро имтиҳон тизимлари бўйича юқори балл тўплаган ёшларга имтиҳон топшириш харажатлари қоплаб берилиши учун қуйидаги ҳужжатлар керак бўлади. Аризага имтиҳон топшириш харажати тўланганини тасдиқловчи тўлов квитанцияси ва махсус сертификат илова қилинади, холос. Ариза берувчидан бошқа маълумотларни талаб қилиш қатъян тақиқланади. Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 13 апрелдаги қарорига асосан Халқаро имтиҳон тизимлари бўйича юқори балл тўплаган ёшларга имтиҳон топшириш харажатлари тўлиқ қоплаб берилиши белгиланган. Бунинг учун ариза берувчи исталган туман, шаҳардаги Давлат хизматлари марказларига ёки ягона интерактив давлат хизматлари портали бўлган tu.gov.uz орқали мурожаат қилиши мумкин. Мазкур давлат хизматини кўрсатиш мутлақо bepul амалга оширилади.

УЗРЛИ САБАБЛАР АСОС БЎЛАДИ

— **Бўлажак турмуш ўртоғим билан никоҳимизни расмийлаштириш август ойининг 25 санасида белгиланган. Иккимиз ҳам пойтахтда олийгоҳда ўқиймиз. Уқилишимизни вилоятга кўчириш мумкинми. ФХДЭ идораси никоҳимиз муддатини қисқартириши мумкинми?**

Зоҳиджон Каримов,
Қизилтепа тумани

— Вазирлар Маҳкамасининг “Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 387-сонли қарорининг 5-боб, 75-бандида кўрсатилишича, ФХДЭ органи мудири узрли сабаблар бўлганда ҳамда аризачиларнинг илтимосларига кўра бир ойлик муддатни қисқартириши мумкин. Бунда узрли сабабларни тасдиқловчи — болаларининг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳномалари, тиббиёт муассасасининг келиннинг ҳомиладорлиги ёки бир тарафнинг касаллиги ҳақидаги маълумотномаси, хизмат сафари тўғрисидаги гувоҳнома ва шу каби ҳужжатлар кўрсатилади. Агар сизда юқорида кўрсатилган узрли сабабларни тасдиқловчи ҳужжатлар бўлса, никоҳдан ўтиш муддати қисқартирилади.

Саволларга ДХА Навоий вилояти бошқармаси бошлиғи ўринбосари **Элдор БАҲОДИРОВ** жавоб берди.

ВАСИЯТНОМАДАГИ МЕРОСДАН ВОЗ КЕЧИШИМ МУМКИНМИ?

— **МАРҲУМ** бобом томонидан менга уй-жойга нисбатан васиятнома қолдирилган эди. Бобомнинг вафотидан кейин меросни расмийлаштириш учун нотариусга мурожаат қилганимда, нотариус мазкур мулкдан мажбурий улуш олувчилар мавжуд бўлса, улардан мажбурий улуш бўйича мерос расмийлаштириши ёки улушдан воз кечиши ҳақида розилик аризалари кераклигини маълум қилди. Кимлар меросдан мажбурий улуш олиш ҳуқуқига эга бўлиши мумкинлиги ҳақида менга маълумот берсангиз.

— Мерос қолдирувчининг вояга етмаган ёки меҳнатга қобилиятсиз болалари, шу жумладан фарзандликка олган болалари, шунингдек меҳнатга қобилиятсиз эри (хотини) ва ота-онаси, шу жумладан уни фарзандликка олганлар ҳам васиятноманинг мазмунидан қатъи назар, мажбурий улуш олиш ҳуқуқига эга ҳисобланади.

— **Марҳума** бувим томонидан ўзига тегишли бўлган уй-жойга нисбатан менга васиятнома қолдирилган. Мен ушбу васиятнома бўйича мерос қабул қилишни истамайман, васиятномадан воз кечишим мумкинми?

— Ҳа, мумкин. Васият мажбурияти юзасидан ҳуқуқ олувчи васият мажбуриятдан воз кечишга ҳақли. Қисман воз кечишга, шартлар қўйишга ёки бошқа шахсининг фойдасига воз кечишга йўл қўйилмайди.

— **Марҳум** отамдан қолган меросни расмийлаштириш учун нотариал идорага мурожаат қилганимда, нотариус марҳумнинг ота-онаси, яъни бобо ва бувим ҳақида маълумот сўради, бу қанчалик тўғри?

— Қонун бўйича биринчи навбатдаги воясизларга мерос қолдирувчининг болалари (шу жумладан фарзандликка олинган болалари), эри (хотини) ва ота-онаси (фарзандликка олувчилар) тенг улушларда қонун бўйича биринчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар. Нотариус амалдаги қонунчиликка асосан асосли равишда сиздан бобо ва бувингиз ҳақида маълумот сўраган. Улар биринчи навбатдаги меросхўрлар бўлиб, агар улар вафот этган бўлса, уларнинг ўлим гувоҳномаси нотариусга тақдим қилинади, агар тирик бўлишса, уларнинг мерос қабул қилиш ёки воз кечиш ҳақидаги аризалари олинади.

Саволларга Когон туманида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус **Нозима СУЛТАНОВА** жавоб берди.

Инсон ва ҚОНУН
МУАСССА
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

2007 йил 3 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0081-рақам билан рўйхатга олинган

1538 2030-7847
472010784008

“Адолат” миллий ҳуқуқий ахборот маркази нашри
info@adolatmarkazi.uz

Бош муҳаррир
Кўчқор **НОРҚОБИЛ**

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Тошқуллов Ақбар Журабоевич
Рабиев Шерзод Миржалилович
Тожиёв Фуқрат Шомуродович
Искандаров Ёрбек Нурбекович
Эргашева Дилфуза Рустамовна

Таҳририятга келган кўлэмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Навбатчи
Гулбахор Ортиқжўзаева

Саҳифаловчи-дизайнер
Жасур Тожибоев

Нашр индекси: 137

“ИНСОН ВА ҚОНУН” газетаси таҳририяти компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-3 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмда, офсет усулида “Ўзбекистон” нашриёт-матбаа ижодий уйида чоп этилди.

Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

Тиражи — 3320
Буюртма — V-4780

Топшириш вақти — 19:00
Топширилди — 01:00

МАНЗИЛИМИЗ:
100 115, Тошкент ш.
Чилонзор кўчаси-29.
Факс: (0371) 277-02-97

Обуна бўлими: 277-02-57

Баҳоси қилинган нарҳда

1 2 3 4 5

